

S-Prolaktin

Klinisk kemi

Ackrediterad

Provtagningsmaterial

Provkärl

Serumrör utan gel

Provtagningsetikett

RÖD4mL

Fyllnadsvolym (mL)

4

Art.nr. (Inköpsportalen)

5023092

Remiss

Beställs elektroniskt. Kan även beställas på pappersremiss Specialanalyser. Skrivs ut från sidan [Remisser](#).

Remissuppgifter

Ange provtagningsstid.

Generella remissuppgifter, se Remiss, beställning och komplettering i Provtagning – Allmänna anvisningar.

Provtagning

4 mL Röd propp (Z Serum Clot Activator)

4 mL Guldgul propp med gel (Z Serum Sep Clot Sep Activator)

Provet bör tas på förmiddagen, men helst ej förrän 3 - 4 timmar efter uppvaknandet. Undvik provtagning efter måltid. Stress i samband med provtagning bör undvikas.

Lämnas till laboratoriet inom 2 timmar, se Provhantering i Provtagning – Allmänna anvisningar.

Provhantering

Normal centrifugering, se Provtagning – Allmänna anvisningar. Pipettera över serum i sekundärrör 5mL 75x13mm.

Förvaring och transport

Serum är hållbart i kyl 14 dygn överfört i sekundärrör, 24 timmar i centrifugerat gelrör.

Förväntad svarstid

Analyseras 1 gång/vecka.

Tolkningsstöd

Referensintervall:

Barn:	<300 mIE/L
Män:	<300 mIE/L
Kvinnor, fertila:	<500 mIE/L
Kvinnor, efter menopaus:	<300 mIE/L

Källa: Vuxna; Laurells KLINISK KEMI i praktisk medicin, åttonde upplagan.

Barn; Reference Ranges for Adults and Children, Roche 2002, enligt vilken barn >1år har samma referensvärde som män

Indikation och medicinsk bakgrund

Diagnos och uppföljning av patienter med misstänkt eller påvisad hypofystumör. Utredning av infertilitet, impotens, amenorre samt galaktorre.

Prolaktin är ett polypeptidhormon (molekylmassa 22500 Da), som bildas i de laktotropa cellerna i hypofysens framlob. Hormonet påverkar bröstkörteltillväxt, laktation, gonadfunktion samt har metaboliska effekter.

Frisättningen av prolaktin varierar under dygnet med förhöjda serumnivåer under efternatt och morgon, vilket

innebär att provtagning vid misstänkt hypersekretion skall ske tidigast 3-4 timmar efter uppvaknandet. Frisättning av prolaktin stimuleras av östrogener (t ex vid graviditet), TRH (t ex vid primär hypotyreoos), dopaminantagonister (t ex fentiaziner och butyrofenonderivat), amning och stress, men hämmas av dopamin. Hypersekretion av prolaktin är vanligt vid funktionsrubbnings i hypotalamus eller hypofys, och kan orsaka amenorré, galaktorré och impotens. Tidigt i förloppet kan man hos män se enbart nedsatt spermieproduktion.

Prolaktin förekommer i serum i flera molekylära varianter. Vanligen utgörs huvuddelen av en monomer. Därutöver förekommer former med högre molekylmassa benämnda big prolactin och big, big prolactin (makroprolaktin). Hos en del patienter svarar makroprolaktin för huvuddelen av immunkemiskt reaktivt prolaktin i provröret. Vad makroprolaktin består av är ej klarlagt, en uppfattning är att det i de flesta fall utgörs av ett komplex mellan monomert prolaktin och immunglobulin G. Makroprolaktin anses dock sakna biologisk aktivitet.

Eventuell förekomst av makroprolaktin utreds på prover där S-Prolaktinvärdet ligger över referensvärdet om:

- patientens prover inte testats tidigare eller det gått >3 år sedan föregående provtagning
- prolaktinnivån ökat påtagligt sedan föregående provtagning.

Laboratoriet utför då en "PEG-fällning" på provet med förhöjd koncentration, för att få en uppfattning om makroprolaktin kan bidra till det höga analysresultatet.

Då PEG-fällning utförts anges resultatet av denna som en kommentar till svaret. Då makroprolaktin påvisats ges svaret som ett uppskattat sant värde för monomert prolaktin.

NPU-kod

NPU18247 Plasma—Prolaktin; arbiträr substanskoncentration (IS 84/500;procedur)

Övrigt

Endast för laboratoriet

Beställs med analyskod: PRL2

Om provet tas tidigare än 3 timmar efter uppvaknandet ska en kommentar läggas in med antal timmar, kortkod F107 "Provet taget __ timmar efter uppvaknandet (rekommenderad tid efter uppvaknandet, minst 3 timmar).

Li-heparinplasma och EDTA-plasma kan användas.

Utarbetad av: Monika Vikner

Medicinskt ansvarig: Lars Hansson